

education

Department:
Education
North West Provincial Government
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE ASSESERING

GRAAD 10

REKENINGKUNDE V2 NOVEMBER 2024 NASIENRIGLYNE

1. Tensy anders getoon in die nasienriglyne, sal strafpunte vir vreemde items slegs van toepassing indien 'n kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenalisering toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte vir die bedrae vir daardie item verdien het.
3. Tensy anders getoon, ken volpunte toe vir 'n korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, merk die bewerkings wat getoon is.
4. Indien 'n vooraansuiweringsyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie). Let wel: As syfers aangedui in memo vir komponente of bewerkings, dra hierdie nie die metodepunt van die finale antwoord ook nie.
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie voorsien is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar dit getoon word, ken deelpunte toe om die kwaliteit van antwoorde van kandidate te differensieer.
7. Waar strafpunte toegeken word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
8. 'Bewerking' beteken kontroleer bewerking. 'Een deel korrek' beteken bewerking en een deel korrek. LW: Kontroleer bewerking moet +, -, x, ÷ wees, of soos per nasienriglyne.
9. Waar metodepunte vir bewerking toegeken word, moet die nasiener eers die redelikheid van die Antwoord ondersoek voordat die punt toegeken word.
10. Bewerkings: Moet nie punte vir bewerkings toeken waar die teller & noemer omgeruil is nie. Dit is ook van toepassing op verhoudings.
11. Met die toekenning van metodepunte, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat in geheel of gedeeltelik foutief is nie. Dui aan met 'n ☒.
12. Wees k
kan ge
Kodes

gelyne

Testpapers.co.za

VRAAG 1:

Algemene Grootboek van Uptown Handelaars
Balansstaatrekeninge
Debiteurekontrole

2024 Okt	1	(98 650✓ + 2 000✓) Saldo	a/b	(✓)100 650	2024 Okt	31	Bank & korting toegestaan	KOJ	✓277 480
	31	Verkope	DJ	✓194 610			(1500✓ +350✓ -350✓) Debteureafslag	DAJ	(✓)1 500
		(270✓ + 260✓) Joernaaldebite	AJ	(✓)530			Joernaalkrediete	AJ	✓1 950
							Saldo	o/d	(✓)14 860
				295 790	(✓) Albei totale				295 790
Nov	1	Saldo	a/b	(✓)14 860					

16

1.1.2

Debteurelys soos op 31 Oktober 2024	
Mdiniso (2 760✓ – 350✓)	(✓)2 410
Twala (6 840✓ + 260✓)	(✓)7 100
Nel (1 440 ✓+ 1 950 ✓– 150✓)	(✓)3 240
Ally (2 190✓ – 1 950✓)	(✓)240
Vilakazi (3 830✓ – 980✓ – 980✓)	(✓)1 870
	(✓)14 860

18

1.1.3 Verduidelik waarom Debiteurerekonsiliasie belangrik is, gee TWEE redes.

Akuraatheid van Finansiële inligting	Enige twee ✓✓ ✓✓
Voorkoming van bedrog	Deelpunte vir onvolledige antwoorde
Opspoor van foute en weglatings	
Gereelde rekonsiliasie verseker dat lang uitstaande rekeninge opgevolg word en help met die effektiewe beheer van die kredietverleningsproses. Rekonsiliasie vorm deel van die groter interne beheermaatreël stelsel wat help om bates te beskerm en dit verseker die integriteit van finansiële verslagdoening. Voorkom oninbare skulde	

4

1.1.4 Behalwe vir regstelling van foute, watter ander transaksies kan deel vorm van Joernaalkrediete in die Debiteurekontrole rekening?

Oninbare skulde ✓✓

2

1.1.5 Die eienaar, Mnr Dawson, is bekommerd dat die debiteure nie hul rekeninge betyds vereffen nie. Verduidelik DRIE prosedures wat in plek gestel kan word om te verseker dat die debiteure betyds betaal.

Hef rente op agterstallige rekeninge ✓✓

Enige toepaslike antwoord

Stuur vir kliënte aanmanings oor hoeveel hulle skuld en teen wanneer hulle moet betaal. ✓✓

Stel iemand aan om die deubiteureinvorderings te doen of hulle te skakel en te herinner om hulle rekeninge te betaal. ✓✓

6

1.2 Krediteurekontrole

Algemene Grootboek van TIM Handelaars
Balansstaatrekening
Krediteurekontrole

2024 Sept	30	Diverse terugsendings✓	KAJ	✓1 505	2024 Sept	1	Saldo	a/b	✓75 280
		Bank & korting ontvang ✓	KBJ	✓59 880		30	Diverse aankope✓	KJ	✓✓14 930
		Joernaaldebite✓	AJ	✓1 200			Joernaalkrediete ✓	AJ	✓85
		Saldo	o/d	(✓)27 710					
				90 295					90 295
					Okt	1	Saldo	a/b	(✓)27 710

14

Totale punte

60

VRAAG 2: VASTE BATES**2.1.1 Beskryf die historiese koste beginsel met betrekking tot vaste bates deur 'n voorbeeld te verskaf van hoe die beginsel toegepas word.**

Vaste bates word altyd teen die oorspronklike kosprys geboekstaaf alhoewel die markwaarde van die bate meer of minder kan wees.
'n Voertuig met 'n kosprys van R200 000 word teen R200 000 geboekstraaf alhoewel die markwaarde R180 000 is. ✓✓

2

2.1.2 Noem die AARP-beginsel wat van toepassing is by die boekstaving van waardevermindering op vaste bates.

Wesenlikheid ✓✓

2

2.1.3 Verduidelik TWEE interne beheermaatreëls wat die eienaar van die besigheid kan implimenteer om die vaste bates te beskerm.

Beskerm die bates fisies deur dit toe te sluit ✓✓ ✓✓
Installeer 'n opsporings apparaat om te sien waar die bates beweeg
Hou 'n logboek by wat elkeen wat die bate gebruik moet teken.
Maak seker dat die bates slegs gebruik word indien dit gemagtig is.
Enige toepaslike antwoord Deelpunte vir onvolledige antwoorde

4

2.2 Vaste Bates aantekening

2.2.1	1 300 000 ✓ - 450 000 ✓	850 000 (✓)
2.2.2		450 000 ✓
2.2.3	550 000 ✓ - 240 000 ✓	310 000 (✓)
2.2.4	700 000 ✓ - 550 000 ✓	150 000 (✓)
2.2.5	$550\,000 \times 20\% = 110\,000$ ✓✓ $150\,000(\checkmark) \times 20\% \times \frac{8}{12} \checkmark = 20\,000(\checkmark)$ (sien 2.2.4) $110\,000 + 20\,000$	130 000 (✓)
2.2.6	450 000 - 180 000	270 000 ✓✓

2.2.7 $270\,000 \times 10\% = 27\,000$ ✓✓ $18\,600$ ✓ $\times 10\% \times \frac{6}{12}$ ✓ = 930 (✓) $27\,000 + 930$	$27\,930$ (✓)

24

Totale punte
32

VRAAG 3**3.1 KOSTEREKENINGKUNDE**

Nr.	Antwoord
3.1.1	C ✓
3.1.2	E ✓
3.1.3	B ✓
3.1.4	A ✓
3.1.5	D ✓

5

3.2 DAN SITHOLE**3.2.1 Bereken die direkte materiaalkoste per bank.**

500 ✓ + 20 ✓ + 50 ✓ = 570 (✓)

4

3.2.2 Bereken die totale vervaardigings bokoste vir Oktober 2023.

$5\,000$ ✓ + $8\,000$ ✓ + $2\,500$ ✓ + 500 ✓ = $16\,000$ (✓)

5

3.2.3 Breken die totale produksiekoste vir Oktober 2023 indien 500 banke vervaardig word.

$570 + 1\,000 = 1\,570$ ✓✓ $\times 500$ ✓ = $785\,000$ ✓ $\quad\quad\quad 16\,000$ ✓ $\quad\quad\quad \underline{801\,000}$ ✓ (✓)

7

3.2.4 Bereken die produksiekoste per eenheid.

$$801\,000 \checkmark \div 500 \checkmark = 1\,602 (\checkmark)$$

3

3.2.5 Bereken die winspersentasie wat Dan verdien in Oktober 2023, indien 'n bank verkoop word vir R2 500 elk?

$$2\,500 \checkmark - 1\,602 \checkmark = 898 \checkmark$$

$$(898 \div 1\,602) \times 100 = 56\% (\checkmark)$$

4

3.2.6 Verduidelik die verskil tussen vaste koste en veranderlike koste.

Vaste koste bly dieselfde maak nie saak hoeveel eenhede vervaardig word nie. $\checkmark\checkmark$

Veranderlike koste neem toe of af na mate die eenhede vervaardig toe of af neem. $\checkmark\checkmark$

4

Totale punte

32

VRAAG 4**4.1 KONSEPTE**

Nr.	Antwoord
4.1.1	Kontant $\checkmark$
4.1.2	Kapitaal $\checkmark$
4.1.3	Kort $\checkmark$
4.1.4	Belasting $\checkmark$
4.1.5	Surplus $\checkmark$

5

4.2 Verduidelik kortliks waarom dit belangrik is vir 'n besigheid om 'n begroting op te stel.

'n Begroting voorspel toekomstige finansiële prestasie wat besighede toelaat om te beplan vir inkomste, uitgawes en kontantvloei.

Dit bied 'n maatstaf om werklike prestasie met beplande syfers te vergelyk, wat help om afwykings te identifiseer en finansies doeltreffend te bestuur.

'n Begroting help die bestuur om te sien vat die verwagte banksaldo gaan wees en om te sien of dit na verwagting likiditeit-/kontantvloei probleme tot gevolg sal hê.

Enige een ✓✓

2

4.3 Wat is die hoofdoel van 'n kontantbegroting?

Om te verseker dat daar genoeg kontant beskikbaar is om uitgawes te dek en tekorte te vermy.

Help met die beplanning vir toekomstige kontantbehoefte en die neem van ingeligte finansiële besluite.

Verskaf 'n basis om die kontantvloei te monitor en beheer

Enige een ✓✓

2

4.4 Noem TWEE items wat nie in die kontantbegroting sal verskyn nie.

Oninbare skuld

Enige twee ✓✓

Waardevermindering

Korting ontvang / toegestaan

2

4.5 TULANI WINKELS

Nr.	Berekening
4.5.1	$297\,000 \times 105\% = 311\,850$ ✓✓
4.5.2	$311\,850 + 15\,000 = 326\,850$ ✓✓
4.5.3	$64\,949 \div 107 \times 100 = 60\,700$ ✓✓
4.5.4	$22\,100 \times 105\% = 23\,205$ ✓✓
4.5.5	$334\,154$ ✓✓
4.5.6	$23\,708$ ✓
4.5.7	$-6\,755 + 23\,708 = 16\,953$ ✓✓

15

Totale punte

26